

mining work places (permanent or temporary stay), as well as while moving to the place of performing work, there is an influence possibility on an employee of hazardous and harmful production factors that by their origin can be of industrial or natural nature. The analysis of accidents in the mining industry demonstrates that accidents occur with the miners who are in the mine, not only while performing a task at the work place, as well as during a descent into the mine leaving the cage on the working horizon, during the movement of mine workings on foot or underground transport to the work place. The research concerning of the attribution to the concept of "work with high risk" of stay of the workers in mine workings while of moving to the place of performing works during carrying out forensic engineering and technical examinations regarding investigation on causes and consequences of emergencies in the mining and underground conditions is carried out. Investigating normative documents and regulations and other sources regarding the regulation of underground works, it possible to conclude that underground staying, namely moving to a workplace by mine working is an operational need, when the worker is located in a dangerous area where he can be exposed to action of hazardous and/or a harmful production factor of natural or anthropogenic origin, therefore the movement of workers in mine workings to the place of performing works is classified as "work with increased danger".

Keywords: mining enterprise, mine working, hazardous zone, work place, work with high danger, stay in mine, moving to work place.

DOI: <https://doi.org/10.32353/khrife.2018.47>

УДК 343.98

Л. Ф. Пугачова, завідувач сектору Харківського НДІСЕ

E-mail: hniise.lsbtd@ukr.net,

Л. І. Кирилова, старший науковий співробітник Харківського НДІСЕ,

С. А. Кириленко, старший науковий співробітник Харківського НДІСЕ

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ВАРТОСТІ ПРОЕКТНО-ВИШУКУВАЛЬНИХ РОБІТ ПРИ ПРОВЕДЕННІ БУДІВЕЛЬНО-ТЕХНІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ (науково-методична стаття)

Проаналізовано положення, що містяться в нормативних документах, які регулюють процес визначення вартості проектно-вишукувальних робіт. Розглянуто методологічні підходи з визначення вартості розроблення проектною документацією та особливості складання кошторисів із визначення вартості вишукувальних робіт. Визначено перелік документів, який підлягає дослідженню при проведенні будівельно-технічних експертиз із визначення вартості проектно-вишукувальних робіт.

Ключові слова: проектні роботи, проектно-вишукувальна документація, категорія складності, клас наслідків, стадії проектування, розрахунок вартості будівельних робіт, калькуляційний метод, метод калькуляції витрат.

На сьогодні в експертній практиці завдання встановлення вартості проектно-вишукувальних робіт має актуальний характер і все частіше судовими органами на вирішення будівельно-технічної експертизи ставляться питання про відповідність вимогам будівельних норм і правил розробленої проектно-вишукувальної документації та правильність розрахунку вартості проектних робіт. Предметом дослідження таких експертиз є проектно-вишукувальна документація, кошторис вартості проектних робіт, виконавчий кошторис. Одним із завдань цього виду експертиз є визначення вартості фактично розробленої проектно-вишукувальної документації з урахуванням вимог нормативних документів. Нині в Україні спостерігається процес розроблення нових нормативних документів, що охоплює й коло нормативних документів з визначення вартості проектно-вишукувальної документації. У статті розглянуті основні аспекти визначення вартості проектно-вишукувальних робіт з урахуванням положень діючих нормативних документів, які регулюють цей процес.

Натепер визначення вартості проектно-вишукувальних робіт на території України регламентується вимогами Національного стандарту ДСТУ Б Д.1.1-7:2013¹.

Проектування – це складний процес, що полягає в розробленні й узгодженні робочої та технічної документації. Проектні роботи – це комплекс робіт, що висвітлюють технічну сторону створюваного об'єкта, спрямованих на розроблення ескізу, проектної, робочої й кошторисної документації, а також проходження державної експертизи та узгодження всіх деталей з контролюючими органами. Проектні роботи дозволяють уникнути додаткових фінансових і часових витрат, які могли б виникнути на етапі будівництва.

Правила визначення вартості проектних робіт. Із 01.01.2014 введено в дію ДСТУ Б Д.1.1-7:2013 на заміну ДБН Д.1.1-7-2000 *Правила визначення вартості проектно-вишукувальних робіт для будівництва, що здійснюється на території України.* Із 01.01.2016 діє Зміна № 1 до ДСТУ Б Д.1.1-7:2013, затверджена наказом Мінрегіону України від 12.11.2015 № 290, а з 01.09.2016 введена в дію Зміна № 2 згідно з наказом Мінрегіону України від 17.06.2016 № 161.

Відповідно до п. 1.2 розділу 1 ДСТУ Б Д.1.1-7:2013 цей стандарт носить обов'язковий характер для будівництва, що здійснюється із залученням бюджетних коштів, коштів державних і комунальних підприємств, установ і організацій, кредитів, наданих під державні гарантії.

У розділі 2 ДСТУ Б Д.1.1-7:2013 перелічено нормативні документи, на які є посилання в цьому стандарті, але в переліку відсутній документ ДСТУ-Н Б В.1.2-16:2013 «Визначення класу наслідків (відповідальності) і категорії складності об'єктів будівництва», хоча усереднені показники вартості проектних робіт наводяться за категоріями складності, а нині відповідно до рекомендаційного листа Мінрегіону України від 09.06.2017 № 7/15-6135 ці показники використовуються для об'єктів відповідних класів наслідків.

¹ ДСТУ Б Д.1.1-7:2013 *Правила визначення вартості проектно-вишукувальних робіт і експертизи проектної документації на будівництво*, затвердженого наказом Мінрегіону України від 08.08.2013 № 374. ІДС «Будстандарт».

Розділ 3 ДСТУ Б Д.1.1-7:2013 містить терміни й посилання на документи, у яких визначені поняття цих термінів. У зв'язку з тим, що положення цього ДСТУ визначають правила визначення вартості проектно-вишукувальних робіт і експертизи проектної документації на будівництво, ці терміни необхідно застосовувати згідно з ДБН Д.1.1-7-2000:

Вартість проектно-вишукувальних робіт – це сума коштів, необхідних для відшкодування прямих витрат і накладних витрат (загальновиробничих і адміністративних), понесених проектною організацією при виконанні зазначених робіт, з урахуванням нормативних витрат матеріально-технічних ресурсів, вільних цін, податків, зборів і обов'язкових платежів, а також економічно обгрунтованого кошторисного прибутку.

Вартість експертизи проекту будівництва – це сума коштів, необхідних для погашення прямих витрат і загальновиробничих витрат, понесених експертною організацією при виконанні цих робіт, з урахуванням витрат матеріально-технічних ресурсів, податків, зборів і обов'язкових платежів, економічно обгрунтованого прибутку та адміністративних витрат.

Основними документами, якими слід керуватися при розробленні й розрахунку проектної документації на території України, є такі нормативні документи та нормативно-правові акти, визначені ДСТУ Б Д.1.1-7:2013¹:

- Закон України «Про архітектурну діяльність»;
- Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності»;
- постанова Кабінету Міністрів України від 11.05.2011 № 560 «Про затвердження Порядку затвердження проектів будівництва і проведення їх експертизи та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України»;
- Порядок розробки проектної документації на будівництво об'єктів (наказ Мінрегіонбуду України від 16.05.2011 № 45);
- ДБН А.2.1-1:2008 (2014) Інженерні дослідження для будівництва;
- ДБН А.2.2-3:2014 Склад і зміст проектної документації на будівництво;
- ДБН А.2.2-6-2008 Склад, зміст, порядок розробки, узгодження і затвердження науково-проектної документації для реставрації об'єктів нерухомої культурної спадщини;
- ДБН В.1.2-12:2008 Система надійності і безпеки в будівництві. Будівництво в умовах ущільненої забудови. Вимоги безпеки.

Ці документи містять посилання на супутні документи, якими також необхідно керуватися при проектуванні, а також додатково при застосуванні калькуляційного методу розрахунку:

- загальні вказівки з використання Збірника цін на проектні роботи для будівництва (вишукувальних робіт, капітального ремонту та ін.);
- технічні частини збірників цін на проектно-дослідницькі роботи.

Законом України від 17.01.2017 № 1817, який вступив у силу з 10.06.2017, скасовані категорії складності об'єктів будівництва². Згідно з цим законом

¹ ДСТУ Б Д.1.1-7:2013. ІДС «Будстандарт».

² Про внесення змін в деякі законодавчі акти України відносно удосконалення містобудівної діяльності : Закон України від 17.01.2017 № 1817. ІДС «Будстандарт».

по кожному об'єкту визначається клас наслідків (відповідальності). У зв'язку з чим у деякі перелічені документи будуть внесені зміни для приведення їх у відповідність із чинним законодавством. Але, зараз до внесення змін, доцільно використовувати рекомендації, висловлені в листі Мінрегіону України від 09.06.2017 № 7/15-6135.

Проектна документація для будівництва повинна відповідати положенням законодавства, вимогам будівельних норм, стандартів і правил. Не допускається розроблення проектної документації без інженерних досліджень, які повинні бути виконані відповідно до ДБН А.2.1-1:2008 Інженерні дослідження для будівництва на нових земельних ділянках, а при реконструкції і капітальному ремонті об'єктів – без уточнення раніше виконаних інженерних досліджень та інструментального обстеження об'єктів. Зазначене обмеження не стосується проектної документації, розробленої на реконструкцію або капітальний ремонт існуючого об'єкта, яка не передбачає зміну його конструктивної схеми, додаткові навантаження на основи, або розробленої на частину існуючого об'єкта (квартиру, окреме приміщення цивільного призначення тощо).

Оформлення проектної документації здійснюється згідно з нормативними документами комплексу А.2.4 «Система проектної документації для будівництва». До складу вихідних даних входять:

- містобудівні умови і обмеження забудови земельної ділянки;
- технічні умови;
- завдання на проектування (додаток Б ДБН А.2.2-3:2014);
- інші початкові дані відповідно до додатку А ДБН А.2.2-3:2014.

Технічні умови по інженерному забезпеченню об'єкта будівництва повинні передбачати виключно ті роботи й у тих об'ємах, які необхідні для здійснення інженерного забезпечення проектованого об'єкта будівництва.

Клас наслідків (відповідальності) об'єкта будівництва визначається на підставі Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» (ст. 32), положень ДБН В.1.2-14-2009 Загальні принципи забезпечення надійності та конструктивної безпеки будівель, споруд, будівельних конструкцій та основ до розроблення нового ДСТУ-Н Б В.1.2-16:2013.

Стадії проектування. Згідно з ДБН А.2.2-3:2014¹ і Порядку розробки проектної документації на будівництво об'єктів визначені такі стадії проектування:

- техніко-економічне обґрунтування (ТЕО);
- техніко-економічний розрахунок (ТЕР);
- ескізний проект (ЕП);
- проект (П);
- робочий проект (РП);
- робоча документація (Р).

Обрання стадійності проектування залежить від класу наслідків:

1) для об'єктів за класом наслідків (відповідальності), які належать до об'єктів з незначними наслідками (СС1), а також комплексів (споруд), у які

¹ ДБН А.2.2-3:2014 Склад і зміст проектної документації на будівництво. ІДС «Будстандарт».

входять тільки об'єкти з незначними наслідками (СС1), проектування здійснюється:

— в одну стадію – стадія робочий проект (РП);

— у дві стадії – для об'єктів не виробничого призначення – стадія ЕП, а для об'єктів виробничого призначення та лінійних об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури – стадія ТЕР і для обох – стадія РП;

2) для об'єктів за класом наслідків (відповідальності), які належать до об'єктів із середніми наслідками (СС2), за рішенням замовника проектування може здійснюватися в дві або три стадії:

— при двостадійному проектуванні: стадія проект (П); стадія робоча документація (Р);

— при трьох стадійному проектуванні: для об'єктів не виробничого призначення – стадія ЕП або по відповідному обґрунтованому рішенню замовника стадія ТЕО, а для об'єктів виробничого призначення та лінійних об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури – стадія ТЕО; стадія П; стадія Р;

3) для об'єктів за класом наслідків (відповідальності), які належать до об'єктів зі значними наслідками (СС3), а також комплексів (споруд), до складу яких входить хоча б один об'єкт, який за класом наслідків (відповідальності) належить до об'єктів із середніми наслідками (СС2) або значними наслідками (СС3), проектування виконується в три стадії: для об'єктів не виробничого призначення – стадія ЕП або за рішенням замовника стадія ТЕО, а для об'єктів виробничого призначення та лінійних об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури – стадія ТЕО; стадія П; стадія Р.

Замовник і генпроектувальник (проектувальник) можуть прийняти обґрунтоване узгоджене рішення щодо змінення кількості стадій і стадійності проектування.

При капітальному ремонті об'єктів із середніми (СС2) і зі значними наслідками (СС3), а також комплексів (споруд), у які входять об'єкти із середніми (СС2) і зі значними наслідками (СС3), допускається здійснювати проектування в одну стадію – РП.

За необхідності виконання підготовчих робіт замовник зобов'язаний у завданні на проектування передбачати розроблення окремого розділу проектної документації – проект підготовчих робіт, склад і зміст якого визначені ДБН А.3.1-5-2016 Організація будівельного виробництва.

Проектна документація на будинки, будівлі, споруди та лінійні об'єкти інженерно-транспортної інфраструктури, їх черги та/або пускові комплекси повинна бути розроблена з урахуванням будівельних норм і стандартів, діючих на момент передачі її замовнику.

Методи розрахунку вартості проектно-дослідницьких робіт.

1. *Метод розрахунку вартості проектних робіт від вартості будівельних робіт.* Згідно з положеннями ДСТУ Б Д.1.1-7:2013¹ передбачається визначення кошторисної вартості проектних робіт від вартості будівельних робіт (будівельно-монтажних) із застосуванням усереднених процентних

¹ ДСТУ Б Д.1.1-7:2013. ІДС «Будстандарт».

показників вартості проектних робіт, а для об'єктів виробничого призначення від вартості будівельних робіт з урахуванням вартості обладнання.

Розрахунковою базою для об'єктів невиробничого призначення та лінійних об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури є вартість будівельних робіт за підсумком розділів 1–9 зведеного кошторисного розрахунку вартості будівництва, приведена в поточний рівень цін на момент складання розрахунку.

Розрахунковою базою для об'єктів виробничого призначення та окремих об'єктів громадського призначення є вартість будівельних робіт за підсумком розділів 1–9 зведеного кошторисного розрахунку вартості будівництва, приведена в поточний рівень цін на момент складання розрахунку, і частина вартості обладнання, визначена за процентним показником згідно з таблицею 1 ДСТУ Б Д.1.1-7:2013 (з урахуванням Зміни № 1).

Вартість будівельних робіт визначається проектувальником на підставі: вартісних показників об'єктів-аналогів або укрупнених усереднених показників вартості будівництва на одиницю вимірювання потужності; для об'єктів невиробничого призначення – із вживанням коефіцієнта 0,91.

Усереднені процентні показники вартості проектних робіт залежно від розрахункової бази та категорії складності об'єкта будівництва наведені в додатку А ДСТУ Б Д.1.1-7:2013 (використовуються ці показники для відповідних класів наслідків): таблиця А.1 – для об'єктів невиробничого призначення; таблиця А.2 – для об'єктів виробничого призначення; таблиця А.3 – для лінійних об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури: таблиця А.3.1 – для об'єктів мережі електропостачання; таблиця А.3.2 – для об'єктів мережі водопостачання, водовідведення, тепло- і газопостачання і т. д.; таблиця А.3.3 – для автомобільних доріг загального користування та ін.

Обрання об'єкта-аналога здійснюється на підставі реалізованих проектів будівництва, проектна документація яких затверджена в установленому порядку. Для забезпечення максимальної відповідності показників об'єкта-аналога показникам проектуваного об'єкта, необхідно дотримуватися умов порівняльності. За відсутності відповідного об'єкта-аналога, що відповідає умовам здійснення будівництва (сейсмічні зони, підроблювальні території, просідаючі ґрунти, зони зсуву тощо), згідно з відповідними обґрунтуваннями, обирається об'єкт-аналог, реалізований у звичайних умовах.

Вартість проектних робіт на будівництво об'єкта в складних інженерно-геологічних умовах із використанням показників об'єкта-аналога, реалізованого у звичайних умовах, визначається із зазначеним методом із застосуванням до вартості окремих розділів проекту, до розроблення яких діючими нормативними документами встановлені особливі вимоги, додаткових підвищувальних коефіцієнтів, наведених у додатку Б ДСТУ Б Д.1.1-7:2013 (з урахуванням Зміни № 1).

Розподіл вартості проектних робіт, що здійснюються за окремими стадіями проектування, у загальній вартості проектних робіт залежно від кількості стадій, наведено в таблицях 2 та 3 ДСТУ Б Д.1.1-7:2013 і може уточнюватися проектувальником разом із замовником.

2. *Калькуляційний (індексний) метод розрахунку вартості проектних робіт.* За умови неможливості визначення вартості проектно-вишукувальних і науково-проектних робіт від вартості будівельних робіт кошторисну вартість можна визначити калькуляційним методом за таблицями додатку Ж із застосуванням збірників цін на проектно-вишукувальні роботи. Ці збірники мають довідковий характер і можуть застосовуватися для визначення вартості проектно-вишукувальних робіт у будівництві з використанням відповідних коефіцієнтів і індексів згідно з таблицями Ж.1, Ж.2 та Ж.3.

Кошторисна вартість проектних робіт для будівництва (крім капітального ремонту) визначається згідно з положеннями «Загальних вказівок по застосуванню збірників цін на проектні роботи для будівництва» (вип. 1990 р.), які не суперечать ДСТУ Б Д.1.1-7:2013.

Приблизний перелік збірників цін:

— Збірник цін на дослідницькі роботи для капітального будівництва (Москва, 1982 р.);

— Збірник цін на проектні роботи для будівництва (Москва, 1990 р.);

— Збірник цін на проектні роботи для капітального ремонту будівель і споруд;

— Збірник відпускних цін на технічну документацію по ліфтах (Прейс-курсант ПЛ16-1916-90);

— Тимчасовий збірник цін на науково-проектні роботи по нерухомих пам'ятникам історії і культури Української РСР (ВСЦНПР);

— Цінник на розробку проектними організаціями Держбуду СРСР конструкторської документації для виготовлення нестандартизованого обладнання;

— Цінник на розробку технічної документації на АСУ ТП (виключений із переліку відомчих збірників за табл. Ж. 4 згідно зі Зміною № 1 до ДСТУ Б Д.1.1-7:2013);

— Відомчі збірники: Галузевий розділ – Машинобудівна промисловість;

— Роботи для капітального ремонту штучних споруд (затверджений Міністерством шляхів сполучення СРСР 23.08.1989);

— Цінник на виконання водолазного обстеження гідротехнічних споруд і прокладених трубопроводів (затверджений наказом Держбуду України від 09.03.2000 № 46);

— Цінник на передпроектні роботи для електромережевого будівництва (затверджений листом ДП «Укренерго» від 28.11.2002 № 03-34/5367).

Правила визначення вартості вишукувальних робіт докладно викладено в «Загальних вказівках» до Збірників цін на вишукувальні роботи для капітального будівництва (СЦиР, Москва, 1982 р.) із змінами від 1990 р. № 22. Там же описаний перелік витрат, урахованих цінами збірників, і тих, що враховуються додатково. Рекомендується окремо складати кошторисні розрахунки за видами інженерних досліджень: інженерно-геологічні, інженерно-геодезичні, інженерно-гідрометеорологічні. У кінці кожного розділу по польових, камеральних і лабораторних роботах підраховується їх сумарна вартість. Додатково враховуються інші витрати, включаючи надбавки на умови виконання робіт, відмінні від урахованих у цінових докумен-

тах. У результаті підсумовування вартості всіх планованих (виконаних) робіт, надбавок та інших витрат формується кошторисна вартість робіт.

Калькуляційний метод також поширюється й на розрахунки, які проводяться від витрат праці та вартості людино-години (або людино-дня).

3. *Метод калькуляції витрат, виходячи з обґрунтованих розрахунків трудомісткості робіт і всіх елементів витрат.* За умови неможливості визначити вартість проектно-вишукувальних, науково-проектних робіт від вартості будівельно-монтажних робіт і калькуляційним (індексним) методом, кошторисну вартість визначають методом калькуляції витрат, виходячи з обґрунтованих розрахунків трудомісткості робіт і всіх елементів витрат шляхом складання кошторису за формою № 3-П (додаток Д до ДСТУ Б Д.1.1-7:2013).

Виробничі витрати проектно-вишукувальної організації, безпосередньо пов'язані з виконанням проектно-вишукувальних робіт, калькуються згідно з вимогами «Методичних рекомендацій по формуванню собівартості проектних робіт з урахуванням вимог положень (стандартів) бухгалтерського обліку», затверджених наказом Держбуду від 29.03.2002 № 64. У кошторисній вартості проектно-вишукувальних робіт ураховують також кошторисний прибуток і податки, збори, обов'язкові платежі, установлені чинним законодавством і не враховані складовими кошторисної вартості виконання цих робіт.

Кошторисна вартість проектних, вишукувальних і науково-проектних робіт, підрахована за цим методом, із розрахунку на один людино-день може бути порівняна з усередненими показниками, які наведені в таблиці Ж.3 додатку Ж ДСТУ Б Д.1.1-7:2013, що враховують усі витрати, пов'язані з виконанням проектно-вишукувальних робіт, за винятком витрат на відрядження виробничого персоналу та податку на додану вартість. Кошторис за формою № 3-П складається частіше за все в тому разі, якщо відсутні прямі розцінки в збірниках цін на проектні роботи.

Викладена інформація може бути використана при проведенні судових будівельно-технічних експертиз щодо визначення вартості розроблення проектно-вишукувальних робіт.

НЕКОТОРЫЕ АСПЕКТЫ ОПРЕДЕЛЕНИЯ СТОИМОСТИ ПРОЕКТНО-ИЗЫСКАТЕЛЬСКИХ РАБОТ ПРИ ПРОВЕДЕНИИ СТРОИТЕЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ

Пугачева Л. Ф., Кириллова Л. И., Кириленко С. А.

Проанализированы положения, содержащиеся в нормативных документах, регулирующих процесс определения стоимости проектно-изыскательских работ. Рассмотрены методологические подходы по определению стоимости разработки проектной документации и особенности составления смет по определению стоимости изыскательских работ. Определен перечень документов, подлежащих исследованию при проведении строительно-технических экспертиз по определению стоимости проектно-изыскательских работ. В настоящее время определение стоимости проектно-изыскательских работ на территории Украины регламентируется требованиями Национального стандарта ДСТУ Б Д.1.1-7:2013 «Правила

определения стоимости проектно-изыскательских работ и экспертизы проектной документации на строительство», который введен в действие с 01.01.2014. С 01.01.2016 действует Изменение № 1 к этому ДСТУ, а с 01.09.2016 введено в действие Изменение № 2. Законом Украины от 17.01.2017 № 1817 «О внесении изменений в некоторые законодательные акты Украины относительно усовершенствования градостроительной деятельности», вступившим в силу с 10.06.2017, отменены категории сложности объектов строительства. Согласно этому Закону по каждому объекту определяется класс последствий (ответственности). В связи с этим, в документы, регулирующие порядок определения стоимости разработки проектной документации, будут внесены изменения для приведения их в соответствие с действующим законодательством. В настоящее время, до внесения изменений, целесообразно использовать рекомендации, содержащиеся в письме Минрегиона Украины от 09.06.2017 № 7/15-6135. Класс последствий (ответственности) объекта строительства определяется на основании Закона Украины «О регулировании градостроительной деятельности» (ст. 32), положений ДБН В.1.2-14-2009 «Общие принципы обеспечения надежности и конструктивной безопасности зданий, сооружений, строительных конструкций и оснований» и ДСТУ-Н Б В.1.2-16:2013 «Определение класса последствий (ответственности) и категории сложности объектов строительства» до разработки нового ДСТУ.

Ключевые слова: проектные работы, проектно-изыскательская документация, категория сложности, класс последствий, стадии проектирования, расчет стоимости строительных работ, калькуляционный метод, метод калькуляции затрат.

SOME ASPECTS OF COST DETERMINATION OF DESIGN EXPLORATION WORKS WHILE CONSTRUCTION TECHNICAL RESEARCHES

Pugacheva L. F., Kyrylova L. I., Kyrylenko S. A.

The article analyzes provisions contained in normative documents regulating the process of cost determination for design and exploration works. Methodological approaches to the cost determination of design documentation development and peculiarities making up estimates for determining the cost of exploration works are considered. List of documents is determined, this list should be investigated during carrying out of construction technical examinations for determining the cost of design and exploration works. At present, the definition of the cost of design and exploration works in territory of Ukraine is regulated by the requirements of the National Standard DSTU B D.1.1-7:2013 "Rules for determining the cost of design and exploration works and examination of design documentation for construction" which put into operation from 01.01.2014. From 01.01.2016 Change # 1 to this DSTU acts, from 01.09.2016, Changes # 2 put into operation. The Law of Ukraine from 17.01.2017 # 1817 "On Propose an Amendments to Some Legislative Acts of Ukraine Concerning the Improvement of Urban Planning Activities", takes effect from 10.06.2017, the complexity categories of construction objects was canceled. According to this law the consequences (responsibility) class is determined for each object. In this connection, in the documents regulating the procedure for determining the cost of design documentation development will be make changes to bring them into accord with the current legislation. At present, it is advisable to use the recommendations contained in the letter of the Ministry of Regional Development of Ukraine from 09.06.2017 # 7/15-6135, before making amendments. The consequences (responsibility) class of the construction object is determined on the basis of the Law of Ukraine "On the Regulation of Urban Planning Activities" (Art. 32), the provisions of the DBN V.1.2-14-2009 "General principles of ensuring the reliability and constructive safety of buildings, constructions, building structures and foundations" and DSTU-N B V.1.2-16:2013 "Determination of conse-

quences (responsibility) class and the complexity category of construction objects” until the development of new DSTU.

Keywords: design work, design and exploration documentation, complexity category, consequences class, design stages, calculation of construction costs, costing method, cost accounting method.

DOI: <https://doi.org/10.32353/khrife.2018.48>
УДК 343.98

Н. А. Мацак, судовий експерт Харківського НДІСЕ
E-mail: nata120175@ukr.net,
С. А. Кириленко, старший науковий співробітник Харківського НДІСЕ,
О. О. Посашков, старший науковий співробітник Харківського НДІСЕ

ЕКСПЕРТНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ІЗ ВИЗНАЧЕННЯ ЯКОСТІ ВХІДНИХ МЕТАЛЕВИХ ДВЕРЕЙ *(науково-методична стаття)*

Викладено обов'язкові вимоги до якості виготовлених і встановлених вхідних металевих протиударних дверей, які повинні забезпечувати безпеку життя, здоров'я та майна громадян. Наведено основні технічні особливості цих конструкцій, їх характеристики.

Ключові слова: блок дверний, двері підвищеної міцності, якість, броньовані конструкції, експлуатаційні навантаження, технічна документація, ущільнювальні прокладки, замки, безпека помешкання.

У разі призначення будівельно-технічної експертизи дослідженню досить часто підлягає такий розповсюджений виріб, котрий, до речі, сьогодні має великий попит, як вхідні металеві протиударні двері з підвищеними міцнісними вимогами, що застосовуються з метою захисту помешкань від зламувань і несанкціонованих вторгнень. У сучасних умовах усе більше людей прагне змінити або ж, якщо це нове будівництво, то встановити нові, якісні двері. Однак при виконанні таких дверей не завжди повною мірою виконуються норми, які ставляться до них. Тому останнім часом виникають спори щодо якості та довговічності цих конструкцій.

При проведенні відповідних досліджень перед експертами ставляться діагностичні, класифікаційні та ідентифікаційні завдання. У зв'язку з чим, як правило, виникає необхідність у технічній документації. Насамперед слід зазначити, що двері повинні виготовлятися згідно з вимогами відповідних стандартів, нормативно-технічної та конструкторської документації на конкретні типи дверей, яка повинна бути затверджена в установленому порядку.

Згідно з ДСТУ Б В.2.6-12-97 Двері підвищеної міцності. Методи механічних випробувань:

3.1 Двері підвищеної міцності – це блок дверний, основна несуча конструкція якого виготовлена з металу і який відповідає вимогам захисту квартир та інших приміщень від дій несанкціонованого вторгнення.